

**Szkolne procedury postępowania nauczycieli (pracowników szkoły),
w sytuacjach zagrożenia dzieci, młodzieży przestępczością i demoralizacją.**

Zespół Szkół w Sośniach

Podstawa prawna wprowadzonych działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją i uzależnieniem:

1. *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 z uwzględnieniem zmian);
2. *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. nr 33, poz. 178 ze zmianami);
3. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz.U. z 2005 r. nr 179, poz.1485 ze zmianami);
4. *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (tekst jedn.: Dz.U. z 2007 r. nr 70, poz. 473 ze zm.);
5. *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (Dz.U. z 2007 r. nr 43, poz. 277 ze zmianami);
6. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
7. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem* (Dz.U. z 2003 r. nr 26, poz. 226).

Spis treści opracowanych procedur ze względu na rodzaj sytuacji problemowej:

- I. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania się ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.**
- II. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.**
- III. Procedura postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole, zwolnień ucznia w trakcie trwania zajęć.**
- IV. Procedura postępowania w przypadku uczniowskich wagarów.**
- V. Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń samowolnie opuści teren szkoły.**
- VI. Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.**
- VII. Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiający zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych).**
- VIII. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenia na terenie szkoły.**

- IX. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informacje, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.
- X. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
- XI. Procedura postępowania, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
- XII. Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.
- XIII. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.
- XIV. Procedura reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy.
- XV. Procedura reagowania wobec ofiary cyberprzemocy.
- XVI. Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.
- XVII. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
- XVIII. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.
- XIX. Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzanej paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.
- XX. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych ucznia.
- XXI. Procedura postępowania w przypadku ciąży niepełnoletniej uczennicy.
- XXII. Procedura postępowania w przypadku zachowań agresywnych ucznia wobec nauczyciela.
- XXIII. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.
- XXIV. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji.
- XXV. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.

I. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania się ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.

1. Nauczyciel przerywa agresywne zachowanie ucznia (grupy uczniów), nie pozostawia go (ich) samych, stara się go (ich) odizolować.
2. Natychmiast informuje wychowawcę klasy lub pedagoga.
3. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem/uczniami na temat zdarzenia, sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, uszkodzony).
4. Wychowawca informuje rodziców (opiekunów prawnych) ucznia/uczniów, uczestników zdarzenia o zaistniałej sytuacji (odnotowuje ten fakt w zeszycie uwag).
5. W przypadku powtarzania się sytuacji wychowawca zgłasza ten fakt do dyrektora szkoły.
6. Wychowawca uczniów w porozumieniu z dyrektorem szkoły stosuje wobec ucznia/uczniów kary określone w Statucie Szkoły. **W przypadku powtarzających się sytuacji dyrektor może zastosować karę polegającą na zakazie uczestniczenia w zawodach sportowych, wycieczkach, wszelkich imprezach klasowych, szkolnych. Czas obowiązywania kary jest uzależniony od rodzaju przewinienia, jego cykliczności. O zastosowaniu tej kary zostają pisemnie powiadomiani rodzice.**

7. Jeśli zachowanie ucznia skalą punktową określone jest jako nieodpowiednie (zgodnie z zapisami w WSO), może być zastosowana kara opisana powyżej. Na zastosowanie tej kary wpływ ma rodzaj przewinień, ich częstotliwość. O zastosowaniu tej kary, na określony przez dyrektora czas, zostają pisemnie powiadamiani rodzice ucznia.
8. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie sąd rodzinny lub policję.

II. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.

1. Rodzic ma obowiązek poinformować szkołę o przyczynach nieobecności dziecka.
2. Jeżeli przez tydzień nie ma informacji od rodziców o przyczynach nieobecności dziecka wychowawca ma obowiązek rozpoznać przyczynę nieobecności ucznia w szkole, poprzez nawiązanie kontaktu z rodzicami, opiekunami prawnymi telefonicznie, osobiście lub pisemnie w celu wyjaśnienia sytuacji.
3. Jeżeli nieobecność przedłuża się, wychowawca zgłasza sprawę pedagogowi szkolnemu.
4. Jeżeli rodzic nie reaguje na wezwania, pedagog zgłasza problem dyrektorowi szkoły, który wzywa rodziców na rozmowę. Dyrektor wraz z pedagogiem przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia, zobowiązując ich na piśmie do zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne.
5. W przypadku braku zainteresowania rodzica lub nieradzenia sobie z dzieckiem szkoła informuje sąd rodzinny lub policję.
6. W przypadku braku współpracy rodzica z wychowawcą rodzic otrzymuje przesłane listem poleconym upomnienie dyrektora szkoły zawierające stwierdzenie, że dziecko nie realizuje obowiązku szkolnego, wezwanie do posyłania dziecka do szkoły z wyznaczeniem terminu oraz informację, że niespełnianie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem egzekucyjnym.
7. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, jakim jest właściwa gmina. Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna, która może być nakładana kilkakrotnie, jednakże grzywny nie mogą przekroczyć łącznie sumy 10 000 zł (art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dz. U. z 1996r. nr 146, poz. 680).

III Procedury postępowania w przypadku nieobecności ucznia, zwolnień ze szkoły w trakcie trwania zajęć.

1. Wszystkie nieobecności uczniów rodzice/prawni opiekunowie usprawiedliwiają **pisemnie** w ciągu 14 dni od powrotu ucznia do szkoły.
2. Usprawiedliwienie musi określać powód i czas nieobecności dziecka potwierdzone podpisem rodzica /prawnego opiekuna i opatrzone datą.
3. Dokumentem usprawiedliwiającym nieobecność ucznia na zajęciach jest także zaświadczenie lekarskie (oryginał lub kopia).

4. W przypadku częstych, jednodniowych nieobecności ucznia w szkole wychowawca wzywa rodzica do szkoły. Rozmowę z rodzicem prowadzą: wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły. Jeśli nieobecności przekraczają 50% uczeń może być nieklasyfikowany, do rodzica wysyła się upomnienie zgodnie z *Procedurami nr II*.

5. Wychowawca ma prawo nie usprawiedliwić nieobecności ucznia, jeśli usprawiedliwienie wpłynie w terminie późniejszym lub gdy nie wpłynie w ogóle.

6. Godziny, które nie zostały usprawiedliwione w wyznaczonym czasie, zostają uznane za nieusprawiedliwione (bez możliwości zmiany statusu).

7. Zwolnienie ucznia z zajęć jest możliwe tylko na osobistą lub pisemną prośbę rodzica/prawnego opiekuna, przedstawioną najpóźniej w dniu zwolnienia z podaniem przyczyny.

8. W nagłych przypadkach (np. choroby, złego samopoczucia) rodzic/prawny opiekun powinien odebrać dziecko ze szkoły osobiście, zgłaszając fakt zabrania ucznia w sekretariacie szkoły. Jeśli nie można nawiązać kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami zostaje wezwane pogotowie ratunkowe.

9. W imieniu rodziców/prawnych opiekunów może również zwolnić ucznia osoba ustanowiona tymczasowym opiekunem dziecka na czas nieobecności rodzica/prawnego opiekuna. Upoważnienie musi mieć formę pisemną, być opatrzone podpisem rodzica/prawnego opiekuna i tymczasowego opiekuna oraz datą.

10. W nagłych przypadkach dopuszcza się również możliwość odebrania dziecka ze szkoły przez najbliższych członków rodziny, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym z rodzicami ucznia.

11. Uczniowie klas I-III są odbierani ze szkoły przez osoby wskazane na deklaracjach wypełnionych przez rodziców/prawnych opiekunów. Jeśli rodzic zadeklaruje, że dziecko ma wracać do domu samo, bierze za niego pełną odpowiedzialność.

12. W przypadku nieodebrania dziecka o określonej lub zadeklarowanej przez rodzica/prawnego opiekuna godzinie:

a) nauczyciel telefonuje do rodziców/prawnych opiekunów w celu wyjaśnienia sytuacji,

b) w przypadku braku kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami nauczyciel dzwoni na Policję z prośbą o rozwiązanie zaistniałej sytuacji.

13. W żadnym wypadku nikt z pracowników szkoły nie może powierzyć opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość.

14. O podejrzeniu, że rodzic/prawny opiekun znajduje się w stanie nietrzeźwym należy niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, dyrekcję lub pedagoga.

15. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka.

16. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków- dyrektor szkoły wzywa Policję i w uzasadnionych okolicznościach powiadamia odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem.

17. Każde wyjście ucznia ze szkoły bez spełnienia powyższych warunków będzie uważane za ucieczkę. W przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia obowiązują *Procedury nr V*.

IV Procedura postępowania w przypadku uczniowskich wagarów.

1. Wychowawca powiadamia telefonicznie rodziców (opiekunów prawnych) o nieobecnościach ucznia na lekcjach.
2. W przypadku braku poprawy i powtarzającej się nieobecności ucznia spowodowanej wagarami informuje o zdarzeniu pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły.
3. Ustala we współpracy z pedagogiem szkolnym przyczynę wagarów i miejsca pobytu ucznia w czasie nieobecności w szkole.
4. Wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i wraz z dyrektorem/ wicedyrektorem przeprowadza rozmowę z rodzicami w obecności ucznia. Zobowiązuje ucznia do zaniechania wagarów lub samowolnego opuszczania szkoły, a rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka poprzez obserwację nieobecności w dzienniku elektronicznym. Ustala z rodzicami strategię postępowania. Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy podpisaną przez rodzica i ucznia. W przypadku częstych nieobecności pedagog/dyrektor informuje rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o konsekwencjach wynikających z nierealizacji obowiązku szkolnego przez dziecko.
5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie sąd rodzinny lub policję.

V Procedura postępowania w sytuacji, gdy uczeń samowolnie opuści teren szkoły:

1. Każdy uczeń i rodzic jest świadomy tego, że uczniowi nie wolno opuszczać samowolnie terenu szkoły.
2. Nauczyciel/ wychowawca klasy ocenia przyczynę ewentualnej nieobecności ucznia oraz powiadamia sekretariat o zaistniałej sytuacji.
3. Nauczyciel/ pracownicy sekretariatu powiadamiają rodziców (opiekunów prawnych) o fakcie opuszczenia szkoły lub nieobecności ucznia na zajęciach. Jeśli nieobecność ucznia przedłuża się, a z rodzicami nie można się skontaktować, powiadamia się o tym fakcie policję.
4. W przypadku powtarzania się sytuacji wychowawca wzywa rodziców do szkoły. Za każde samowolne opuszczenie terenu szkoły uczeń ponosi karę zgodnie z zapisem w WSO, co zostaje odnotowane w zeszycie uwag danej klasy. Powtarzające się ignorowanie Regulaminu szkoły może skutkować zastosowaniem innych kar zapisanych w WSO.

VI Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.

1. **Nauczyciel ma obowiązek zareagować w przypadku, gdy bez jego zgody uczeń korzysta z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego bądź innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.**
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że wyżej wymieniony sprzęt został wykorzystany do zarejestrowania dźwięku lub obrazu na zajęciach ma prawo żądać od ucznia przekazania mu sprzętu użytego do rejestracji.
3. W przypadku, gdy nauczyciel jest pewien, że doszło do rejestracji lub gdy uczeń odmawia ujawnienia nagrania nauczyciel powiadamia o tym fakcie pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły. W obecności pedagoga/ dyrektora szkoły telefon powinien być wyłączony przez ucznia, włożony do koperty, którą zaklejamy i opieczetowujemy. Odbiór telefonu może nastąpić tylko w obecności rodziców, którzy powinni uruchomić telefon, sprawdzić jego funkcjonalność i podpisać pokwitowanie, które będzie potwierdzało jego nienaruszony stan techniczny.
4. Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem, ustalają okoliczności i cel użycia przez niego sprzętu rejestrującego. Uczeń otrzymuje karę zgodnie z zapisem w WSO, co zostaje odnotowane w zeszycie uwag danej klasy.
5. W przypadku, gdy uczeń nadal odmawia ujawnienia nagrania lub nie chciał dobrowolnie przekazać sprzętu nauczycielowi (wpis nagany), wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskane informacje o zdarzeniu. Dyrektor/ pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, zobowiązuje go do natychmiastowego skasowania ewentualnego nagrania i wyjaśnia konsekwencje związane z jego upowszechnianiem lub opublikowaniem. Pedagog sporządza notatkę z rozmowy. W obecności rodziców przekazuje rodzicom zatrzymany sprzęt. W przypadku podejrzenia o cyberprzemoc stosuje się zapisy punktu XIV.

VII Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiający zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych, dziecko jest uczestnikiem lub ofiarą przemocy domowej, nieuregulowana jest sytuacja prawna dziecka).

1. Nauczyciel/wychowawca powiadamia o zaobserwowanej sytuacji pedagoga szkolnego, który przeprowadza wywiad środowiskowy w celu potwierdzenia zaistniałej sytuacji.
2. W przypadku potwierdzenia złej sytuacji domowej ucznia pedagog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.
3. Problem zostaje objęty pracą zespołu wychowawczego w celu udzielenia pomocy dziecku.
4. Pedagog szkolny nawiązuje współpracę z GOPS oraz informuje na piśmie o sprawie sąd rodzinny.

VIII Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenia na terenie szkoły.

1. Osoba, która zauważy ucznia palącego papierosy na terenie szkoły powinna poinformować wychowawcę lub pedagoga szkolnego. Przez teren szkoły rozumie się budynek szkoły, hali sportowej, obejście wokół szkoły.
2. **Wychowawca/pedagog szkolny w obecności innej osoby dorosłej ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu papierosy.** Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukania odzieży, ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. Wychowawca/pedagog szkolny zabezpiecza papierosy i dopilnowuje, by sprawca uporządkował miejsce zdarzenia.
4. Wychowawca z pedagogiem szkolnym rozmawia z uczniem o zdarzeniu oraz wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację o paleniu papierosów przez dziecko.
5. Przeprowadza rozmowę z uczniem w ich obecności, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Sporządza notatkę o zaistniałym incydencie. Uczeń otrzymuje karę zgodnie z zapisem w WSO, co zostaje odnotowane w zeszycie uwag i ma wpływ na ocenę z zachowania. **W przypadku powtarzających się sytuacji dyrektor może zastosować karę polegającą na zakazie uczestniczenia w zawodach sportowych, wycieczkach, wszelkich imprezach klasowych, szkolnych. Czas obowiązywania kary jest uzależniony od rodzaju przewinienia, jego cykliczności. O zastosowaniu tej kary zostają pisemnie powiadomieni rodzice.**

1. IX Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informacje, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel zobowiązany jest do przekazania uzyskanej informacji wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w obecności pedagoga i dyrektora szkoły. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym. Jednocześnie uczeń ponosi odpowiednią karę zgodną z zapisami w Statucie Szkoły, co wpływa na obniżenie oceny z zachowania.

Dyrektor stosuje karę polegającą na zakazie uczestniczenia w zawodach sportowych, wycieczkach, wszelkich imprezach klasowych, szkolnych. Czas obowiązywania kary jest uzależniony od rodzaju przewinienia, jego cykliczności. O zastosowaniu tej kary zostają pisemnie powiadomiani rodzice.

4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji dziecka bądź działania rodziców są bezskuteczne, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowy z uczniem i rodzicami, ostrzeżenia przed konsekwencjami, spotkania z pedagogiem i psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z artykułem 304 par. 2 kodeksu postępowania karnego dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o tym prokuratora lub policję.

X Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora/ wicedyrektora.
2. Zapewnia uczniowi opiekę, odizolowuje go od innych uczniów, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone życie i zdrowie dziecka. Nie zostawia go samego.
3. Wychowawca i pedagog szkolny/dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem (w miarę jego psychofizycznych możliwości) w celu ustalenia ilości wypitego alkoholu lub zażytego środka, sposobu jego pozyskania i źródła pochodzenia. Ustalają miejsce spożycia oraz współuczestników zdarzenia. Wzywają lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia. W razie konieczności organizują udzielenie uczniowi pomocy medycznej.
4. Wychowawca/pedagog szkolny zawiadamia rodziców (prawnych opiekunów) dziecka o obowiązku niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice (opiekunowie) odmawiają odebrania dziecka, o jego pozostaniu w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia czy przekazaniu do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz po ustaleniu jego aktualnego stanu zdrowia w porozumieniu z dyrektorem szkoły. Za zgodą dyrektora uczeń zostaje przekazany pod opiekę odpowiednich organów.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia policję, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu (odurzenia) odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia lub zagraża życiu i zdrowiu innych. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (odurzenia)¹ policja ma prawo przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie – 24 godziny). O fakcie umieszczenia informuje się rodziców (opiekunów prawnych) oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem ustala okoliczności zdarzenia, sporządza notatkę o zajściu.
7. Wychowawca i dyrektor szkoły ustalają wobec ucznia karę określoną w Statucie Szkoły. Dyrektor stosuje karę polegającą na zakazie uczestniczenia w zawodach

¹ Stężenie we krwi powyżej 0,5% alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³

sportowych, wycieczkach, wszelkich imprezach klasowych, szkolnych. Czas obowiązywania kary jest uzależniony od rodzaju przewinienia, jego cykliczności. O zastosowaniu tej kary zostają pisemnie powiadomieni rodzice.

8. W sytuacji, gdy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) i sądu rodzinnego.
9. Pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy pedagogiczno-psychologicznej dotyczącej uzależnień.
10. Jeżeli uczeń ukończył 17 lat fakt ten stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. O fakcie tym zostaje powiadomiona policja. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

XI Procedura postępowania, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej niepowołanych osób oraz jej ewentualnym zniszczeniem do czasu przyjazdu policji.
2. O ile to możliwe próbuje ustalić (w zakresie działań pedagogicznych) do kogo znaleziona substancja należy.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, który wzywa policję.
4. Po przyjeździe policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

XII Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby dorosłej ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać tę czynność, należy to do kompetencji policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo żądań, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, dyrektor szkoły po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest przekazać ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając notatkę z ustaleń i spostrzeżeń.
5. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 lat – prokuraturę lub policję (art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 304 kodeksu postępowania karnego).

XIII Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.

1. Wychowawca zawiadamia o zdarzeniu pedagoga.
2. We współpracy z pedagogiem szkolnym ustala okoliczności kradzieży dokonanej przez wychowanka (z zachowaniem nietykalności osobistej ucznia).
3. Wychowawca informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Wzywa rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy, przeprowadza rozmowę z uczniem w ich obecności, z której sporządza notatkę w której ustala się formę zadośćuczynienia lub zwrotu danego przedmiotu podpisaną przez rodziców.
5. Wychowawca wyciąga wobec ucznia - sprawcy, konsekwencje zgodne z zapisami w Statucie Szkoły.
6. W przypadku, gdy uczeń podejrzany o kradzież nie przyznaje się do winy lub po raz kolejny dopuścił się kradzieży albo, gdy trudno ustalić ewentualnego sprawcę kradzieży, dyrektor szkoły powiadamia policję, która prowadzi dalszy tok postępowania w sprawie.

XIV Procedury reagowania wobec sprawcy cyberprzemocy

Przez cyberprzemoc rozumie się:

- robienie zdjęć innym osobom telefonem komórkowym bez ich zgody,
- wstawianie zdjęć osób zarejestrowanych na fotografii bez ich zgód, a szczególnie przy ich wyraźnym sprzeciwie,
- włamania na pocztę elektroniczną, strony internetowe, kradzież treści zamieszczonych na prywatnych stronach internetowych,
- stalking (nękanie przy pomocy internetu, telefonów komórkowych),
- groźby i znieważania wysyłane za pomocą internetu lub telefonów komórkowych,
- umieszczanie wulgarnych treści w internecie, publikacja ich w miejscach masowego dostępu dzieci i młodzieży.

W przypadku ujawnienia cyberprzemocy należy:

1. powiadomić wychowawcę, pedagoga, dyrektora szkoły/ wicedyrektora.
2. przeprowadzić analizę zdarzenia: rodzaj materiału, sposób rozpowszechniania, ustalenie sprawcy, świadków zdarzenia. Należy zabezpieczyć dowody.
3. jeśli do cyberprzemocy doszło na terenie szkoły dyrektor ma prawo zabezpieczyć sprzęt elektroniczny zgodnie z *Procedurami nr V*.

Postępowanie, gdy sprawcą jest uczeń szkoły:

1. Powiadomienie rodziców/ prawnych opiekunów, rozmowa z rodzicami m.in. na temat dalszego postępowania szkoły i konsekwencjach wobec dziecka.
2. Zobowiązanie ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcie materiałów z sieci, zastosowanie konsekwencji regulaminowych.

3. W razie potrzeby powiadomienie policji lub/i sądu rodzinnego. Szkoła jest zobowiązana powiadomić policję i/ lub sąd rodzinny w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.
4. Zapewnienie w razie potrzeby opieki psychologiczno – pedagogicznej dla sprawcy cyberprzemocy.
5. Monitoring dalszych działań sprawcy.

Postępowanie, gdy sprawca jest nieznan:

1. Należy przerwać akt cyberprzemocy poprzez zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiałów (pomoc można uzyskać na Helpline.org.pl).
2. Powiadomienie policji, która poprowadzi dalsze działania.

XV Procedury działań wobec ofiary cyberprzemocy

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
2. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkoły, dyrektora szkoły.
3. Rozmowa z ofiarą cyberprzemocy (okazanie wsparcia, porada)
4. Poinformowanie rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu i działaniach szkoły.
5. W razie konieczności zapewnienie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
6. Monitoring sytuacji ucznia.

XVI Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem czynu niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
2. Przekazuje sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę wychowawcy, pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły. Uczeń ten przebywa w miejscu odosobnienia – gabinet pedagoga/ dyrektora.
3. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa (np. ostre narzędzia, przedmioty kradzieży itp.) do przyjazdu policji.
4. Pedagog szkolny lub dyrektor szkoły powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia-sprawcy.
5. We współpracy z pedagogiem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
6. Dyrektor szkoły lub inna upoważniona osoba niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana, a także, jeśli istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów czynu karalnego, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. Powiadamiając policję, należy odnotować godzinę zgłoszenia.
7. Powiadomić rodziców/ prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji.

XVII Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie pogotowia. Czyni to w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadamia pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Pedagog szkolny lub upoważniona osoba powiadamia rodziców (opiekunów prawnych).
4. Dyrektor szkoły niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Wychowawca lub inny nauczyciel zapewnia uczniowi, który stał się ofiarą czynu karalnego bezpieczeństwo i wsparcie.
6. Uczniowi, który stał się ofiarą zapewnia się pomoc pedagogiczno – psychologiczną.

XVIII Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ścigane z urzędu: udział w bójce lub pobiciu, doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania lub poddania się innej czynności seksualnej, znęcanie się, naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza, wywieranie wpływu na świadka, kradzież, kradzież z włamaniem, rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze, przywłaszczenie, oszustwo).

1. Powstrzymanie sprawcy (w przypadku braku możliwości jego ustalenia, podejmuje się postępowanie wyjaśniające w celu jego ustalenia, oraz przeprowadza się rozmowy ze wszystkimi świadkami).
2. Osoba będąca świadkiem lub posiadająca informację o popełnieniu ww. przestępstw natychmiast powiadamia dyrektora szkoły.
3. Ustalenie przez pedagoga lub inną osobę upoważnioną okoliczności i przebiegu zdarzenia, sporządzenie notatki ze zdarzenia.
4. Wezwanie rodziców sprawcy zdarzenia. Uczeń otrzymuje karę zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły. Dyrektor szkoły stosuje karę polegającą na zakazie uczestniczenia w zawodach sportowych, wycieczkach, wszelkich imprezach klasowych, szkolnych. Czas obowiązywania kary jest uzależniony od rodzaju przewinienia. O zastosowaniu tej kary zostają pisemnie powiadomieni rodzice.
5. Podczas spotkania z rodzicami podjęcie działań mających na celu ustalenie konsekwencji wobec sprawcy oraz formy zadośćuczynienia, sporządzenie protokołu spotkania.
6. Na terenie szkoły można dokonać również **przeszukania** w celu:
 - znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym (art. 219 kpk),
 - wykrycia lub zatrzymania oraz przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej.
7. Dopuszczalne jest również **przesłuchanie ucznia** na terenie szkoły, przy czym:

- jeżeli uczeń nie ma ukończonych 17 lat a jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego przesłuchanie powinno odbywać się w obecności rodziców lub nauczycieli.
 - w charakterze świadka można przesłuchiwać każdego małoletniego, bez względu na wiek i w takiej czynności nie jest konieczny udział rodziców.
8. Najdrastyczniejszą sytuacją, jaka może spotkać ucznia w szkole jest **zatrzymanie** przez Policję. Aby jednak ono nastąpiło, musi zaistnieć jedna z wymienionych niżej przesłanek:
- istnieje uzasadnione przypuszczenie, że uczeń popełnił przestępstwo,
 - przeciwko uczniowi toczy się postępowanie karne a sąd lub prokurator zarządził jego przymusowe doprowadzenie (art. 247 kpk),
 - uczeń jest świadkiem w procesie karnym a organ prowadzący postępowanie (policja, prokurator, sąd) zarządzi jego przymusowe doprowadzenie (art. 285 §2 kpk),
 - zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka w Policyjnej Izbie Dziecka,
 - uczeń stwarza w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego a także dla mienia (art.15 ust.1 pkt.3 Ustawy o Policji),
 - uczeń w stanie nietrzeźwości swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia lub znajduje się w okolicznościach zagrażających jego życiu lub zdrowiu innych osób.

Zasady postępowania dyrektora szkoły w przypadku zatrzymania ucznia przebywającego na terenie szkoły:

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej w celu sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie, okazanie itp.
5. Policja z zatrzymania nieletniego sporządza protokół, a jeden jego egzemplarz otrzymuje nieletni za pokwitowaniem odnotowanym na oryginale protokołu.
6. O zaistniałej sytuacji policja powiadamia rodziców ucznia i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły. O zatrzymaniu nieletniego należy niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zatrzymania zawiadomić właściwy sąd rodzinny.
7. Dyrektor niezależnie od policji dzwoni do rodziców i przedstawia im działania podjęte przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca zamieszkania.
8. W przypadku niemożności uczestniczenia rodzica w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza pedagoga bądź innego nauczyciela.
9. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem przekazuje nieletniego rodzicom/ prawnym opiekunom.
10. Ucznia przekazuje się policji w przypadku zaistnienia zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka po uprzednim sporządzeniu notatki przekazania dziecka, w której zawarte będą dane:
 - kto przekazuje i komu, z przedstawieniem danych identyfikujących policjanta,
 - dzień, godzina przekazania, przyczyna.,

- czytelne podpisy funkcjonariuszy policji, którzy biorą odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecka.

O tej sytuacji policjant informuje rodziców.

XIX Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzanej paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.

1. Nie wolno:

- opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych przesyłek, nie przenosić paczki lub koperty
- wdychać oparów, dotykać, sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska.
- zlekceważyć niebezpieczeństwa i zataić informacji

2. Należy:

- zabezpieczyć teren, uniemożliwić dostęp uczniom.
- niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły

W przypadku znalezienia na terenie szkoły materiałów wybuchowych lub innych podejrzanych przedmiotów/ substancji należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów, wezwać policję i straż pożarną.

Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji szkoły.

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski, każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu lekarskiego (pielęgniarki szkolnej), zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora.
3. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą kolegę uczącego w najbliższej sali.
4. Nie nagłaśnia zdarzenia.
5. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia rodziców lub opiekunów dziecka pokrzywdzonego, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę Policji.
6. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
7. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
 - w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły.
 - w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub Policji.

XX Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych, samobójstwa.

1. Każdy pracownik Zespołu Szkół w Sośniach ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji o takich sytuacjach, powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

2. O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- mówienie (lub wyrażanie w inny sposób) o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
- mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów,
- unikanie kontaktów, również z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
- zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność, używanie wyrażań, które mówią o jakimś krańcowym momencie w czasie, wiążą się z końcem, zaprzestaniem, odejściem itp.
- przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
- zaprzestanie dbałości o wygląd i higienę osobistą lub zmiana innych nawyków zachowania,
- kłopoty ze snem, bezsenność, brak apetytu,
- podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
- przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków itp.

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia zostaje powołany zespół w składzie: dyrektor, wychowawca klasy, pedagog szkoły.

1. Zespół nie pozostawia ucznia samego.
2. Podejmuje próbę oceny realności zagrożenia, a o zaistniałej sytuacji powiadamia rodziców ucznia.
3. Po wezwaniu rodziców pedagog informuje ich o możliwości skorzystania z pomocy specjalistów, przekazuje dziecko pod opiekę rodziców/ prawnych opiekunów jeśli przyczyna zagrożenia nie jest sytuacja domowa. W innym przypadku przekazuje dziecko innym instytucjom (policja).
4. Uczeń powinien być w szkole otoczony opieką psychologa/ psychoterapeuty.

XXI Procedury postępowania w przypadku ciąży niepełnoletniej uczennicy.

1. W przypadku zaobserwowania lub otrzymania informacji, że uczennica jest w ciąży, nauczyciel/wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.

2. Wychowawca i/lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczennicą, starając się ustalić, czy rodzice zostali poinformowani o jej ciąży oraz czy ciąża nie jest wynikiem przestępstwa.

Dyrektor szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia na piśmie:

- a) w przypadku, gdy uczennica nie ukończyła 15 lat – prokuraturę;
- b) w przypadku uczeniicy pomiędzy 15-18 rokiem życia. – sąd rodzinny.
3. Wychowawca klasy, pedagog szkolny/ psycholog i dyrektor szkoły ustalają formy pomocy uczeniicy.
4. W sytuacji, gdy rodzice lub opiekunowie prawni nie wiedzą jeszcze o ciąży i uczeniica obawia się im o tym powiedzieć, może ona prosić o pośredniczenie w poinformowaniu ich o swojej sytuacji. Wychowawca, w porozumieniu z pedagogiem szkolnym, podejmują stosowne działania z zachowaniem szczególnej ostrożności i dyskrecji.
5. Wychowawca w obecności pedagoga szkolnego, psychologa i dyrektora szkoły informuje uczeniicę i jej rodziców lub opiekunów prawnych o możliwych formach pomocy ze strony szkoły. Wyjaśnia szczegółowo warunki i zasady korzystania z każdej z przedstawionych form pomocy. Przekazuje adresy instytucji wspierających rodzinę.
6. Uczeniica i rodzice lub opiekunowie prawni podejmują - w ustalonym terminie - decyzję w sprawie form pomocy, z których chcieliby skorzystać. O podjętej decyzji informują wychowawcę klasy i dyrektora.
8. Wychowawca klasy i pedagog szkolny/psycholog uzgadniają rodzaj i sposób świadczenia uczeniicy i jej rodzinie pomocy i wsparcia (materialnego, psychologicznego, organizacyjnego). Podjęmą również działania kształtujące pozytywne postawy rówieśników (np. spotkania ze specjalistami, warsztaty kształtujące postawy empatii i tolerancji).
9. Dyrektor informuje radę pedagogiczną o ciąży uczeniicy oraz o uzgodnionym sposobie postępowania. Przypomina o potrzebie zachowania dyskrecji oraz o tym, że nauczyciele są zobowiązani do nieujawniania spraw poruszanych na zebraniu rady pedagogicznej.

XXII Procedury postępowania w przypadku zachowań agresywnych ucznia wobec nauczyciela

Zgodnie z nowelizacją Ustawy o Systemie Oświaty i Karty Nauczyciela od maja 2007 roku określenie „**funkcjonariusz publiczny**” dotyczy również nauczycieli.

Art.63 ustawy z dnia 26.01.1982 r Karta Nauczyciela w związku z pełnieniem obowiązków służbowych nauczyciel objęty został ochroną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w Kodeksie Karnym. Oznacza to, że zarówno dyrektor, jak i organ prowadzący szkołę muszą z urzędu występować w obronie nauczyciela, którego prawa zostały naruszone (dotychczas czyny zabronione popełnione na szkodę nauczyciela były ścigane z oskarżenia prywatnego).

Tak więc wykonywanie funkcji przez funkcjonariusza publicznego jest chronione przez Kodeks Karny, rozdział XXIX. Chodzi tu o przestępstwa takie jak:

1. naruszenie nietykalności cielesnej (art.222 kk)
2. dokonanie czynnej napaści na funkcjonariusza (art.223 kk)

3. znieważenie funkcjonariusza (art.226 kk)
4. stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy (art.224 kk)

Należy jednak pamiętać, że funkcjonariusz publiczny ponosi większą odpowiedzialność za przekroczenie swoich uprawnień, niedopełnienie swoich obowiązków, czy ujawnienie informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności służbowych (np. ujawnienie spraw omawianych w trakcie rady pedagogicznej z wyłączeniem treści uchwał).

Art.231 & 1 kk Funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub niedopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art.231 & 2 kk Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w & 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art.266 & 2 kk Funkcjonariusz publiczny, który ujawnia osobie nieuprawnionej informację stanowiącą tajemnicę służbową lub informację, którą uzyskał w związku z wykonywaniem czynności służbowych, a której ujawnienie może narazić na szkodę prawnie chroniony interes podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art.271 & 1 kk Funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadcza w nim nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art.246 kk Funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczenia stosuje przemoc, groźbę bezprawną lub w inny sposób znęca się fizycznie lub psychicznie nad inną osobą, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Funkcjonariusze publiczni podlegają szczególnej ochronie prawnej. Prawo przewiduje surowsze kary za znieważenie, naruszenie nietykalności cielesnej oraz czynną napaść, na taką osobę.

Procedury postępowania dyrektora i pedagoga szkolnego

- Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie, zapewnić dyskrecję poprzez wysłuchanie nauczyciela bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
- Odnotować godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
- Zapewnić w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską nauczycielowi.
- Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
 - odnotować personalia świadków;
 - sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych
- Nie nagłaśniać zdarzenia.
- Ująć sprawcę w celu przekazania go Policji.

- Powiadomić niezwłocznie Policję – jeśli zdarzenie zaistniało na terenie szkoły. W przypadku zaistnienia zdarzenia poza placówką szkolną poinstruować nauczyciela o dalszym postępowaniu.
- Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty służące do popełnienia przestępstwa i przekazać je Policji
- Sporządzić dokładną notatkę ze zdarzenia.

XXIII Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Po zakończeniu akcji:

- sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś dziecka poinformuj Policję,
- nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
- prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

1. W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:
 - Nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
 - Staraj się uspokoić dzieci.
 - Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
 - Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
 - O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
 - UWAGA!** Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.
2. Po opanowaniu sytuacji:
 - upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
 - zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych

- udzielić pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
 - w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
 - zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.
3. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

4. Symptomy wystąpienia zagrożenia:

1. Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.
2. Zainteresowania i uwagi wymagają:
 - rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
 - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
3. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
4. swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
 - słuchaj uważnie,
 - zapamiętaj jak najwięcej,
 - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
 - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
 - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
 - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
 - jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły
4. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby – policję, OSP. Zawiadamiając policję, dyrektor podaje następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
 - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

5. Powiadamia o ewakuacji personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!

6. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją.

UWAGA!

- Poinstruuuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
- Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
- W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
- W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
- Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
- Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.

UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.

8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

XXIV Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby, poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby o ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

XXV Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.
2. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
3. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.

4. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:
 - Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
 - Jakie są lub mogą być jej skutki?
 - Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
 - Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
 - Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
 - Czy możliwe są reperkusje polityczne?
 - Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?
5. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
 - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
 - Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
 - Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, informacji objętych tajemnicą.
 - Analizuj dane.
 - Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
 - Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki, dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
 - Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
 - Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
 - Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
 - Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.